

1. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/11/2013 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/11/2013

Σελίδα: 2

Ο κόσμος των ελληνών Τσιγγάνων

Είναι ένας άγνωστος πληθυσμός. Οχι μόνο γιατί ζουν στις παρυφές χωριών και πόλεων, σε αποκλεισμένες παραγκουπόλεις, αλλά γιατί ποτέ δεν απογράφηκαν συστηματικά. Οι εκτιμήσεις για τον πληθυσμό τους ξεκινούν από τις 200.000 και φτάνουν σε διπλάσια νούμερα. Υπολογίζεται ότι οι μισοί μένουν σε πρόχειρους καταυλισμούς, αλλά μόλις 10% ακολουθούν νομαδική ζωή. «ΤΑ ΝΕΑ» επισκέφθηκαν τον τσιγγάνικο καταυλισμό στα Εξαμίλια Κορινθίας. Μια μικρογραφία της τσιγγάνικης ζωής, της παραβατικότητας, των κοινωνικών ανισοτήτων που επικρατούν σε αντίστοιχους καταυλισμούς ανά την Ελλάδα.

Ο Γιάννης Παπαδόπουλος στις **ΣΕΛ. 36-37**

36 ΤΑ ΝΕΑ

Η ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 2-3 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2013

Οι Τσιγγάνοι της Ελλάδας

200.000 - 400.000

ο πληθυσμός τους στην Ελλάδα (σε 50.000 εκτιμώνται οι μη έλληνες Τσιγγάνοι, που προέρχονται από άλλες βαλκανικές χώρες)

50%

ζουν σε λυόμενα, παράγκες καλύβια και πρόχειρες κατασκευές

1.000

τουλάχιστον οικογένειες ζουν σε καταυλισμούς σε Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα, Κεντρική Μακεδονία

7.854

στεγαστικά δάνεια με εγγυητή το Δημόσιο, 60.000 ευρώ το καθένα, μοιράστηκαν σε Ρομά

11.287.500

είναι ο συνολικός προϋπολογισμός δύο προγραμμάτων με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ για την εκπαίδευση των Ρομά, τα οποία υλοποιούνται από το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο την περίοδο 2010-2013. Επιπλέον πόροι θα δεσμευτούν μέχρι το 2020

ΠΗΓΕΣ: Εθνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών / Ευ. Ελληνική, υπουργείο Εργασίας Π.Π.Α., Εθνική Στατιστική για τους Ρομά, Ινστιτούτο Οικονομικών Κινημάτων

Στον καιρό των ελλήνων Τσιγγάνων

Είναι ένας άγνωστος πληθυσμός. Οχι μόνο γιατί ζει στις παρυφές χωριών και πόλεων, σε αποκλεισμένες παραγκουπόλεις, αλλά γιατί ποτέ δεν απογράφηκε συστηματικά. Εδώ και χρόνια, όμως, κάποιοι άνθρωποι προσπαθούν να τους εντάξουν και μαζί με τον αναλφαριθμητισμό να άρουν παραβατικότητα και προκαταλήψεις

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Τα παιδιά γραπώνουν το μακρύ φουστάνι της. Τα περίμενε στο ίδιο σημείο όπως κάθε μέρα με το σχολάσμα. Η δική της φοίτηση διακόπηκε απότομα, προστού προσεγγίζει την εφηβεία. Προσπαθεί να μη συμβεί το ίδιο με τα παιδιά του τσιγγάνικου καταυλισμού στα Εξαμίλια Κορινθίας. Η Ουρανία Κουτρομπάνου είναι μία από τις συνοδούς. Επιχειρεί να σπάσει τον κοινωνικό αποκλεισμό των ομοφύλων της, καθοδηγώντας την πορεία τους από την παράγκα στα θρανία.

Οι Τσιγγάνοι των Εξαμιλιών μετρούν τουλάχιστον οκτώ δεκαετίες στην κορινθιακή γη. Ο καταυλισμός τους είναι μικρογραφία όσων θα συναντήσεις σε άλλα μέρη της Ελλάδας. Στους 800 κατοίκους του οι 500 είναι ανήλικοι. Εδώ υπάρχουν κορίτσια που γέννησαν σε ηλικία 13 ετών και μια μητέρα πέντε παιδιών χωρίς όνομα - ακόμα δεν έχει βγάλει ταυτότητα. Η ανεργία και ο αναλφαριθμητισμός έχουν αυξήσει τη διακίνηση και χρήση ναρκωτικών στα κακοτράχαλα δρομάκια του και η παραβατική συμπεριφορά ορισμένων στιγματίζει τους πολλούς. «Τους ζητάμε να μην πουλάνε ναρκωτικά, να μη μεθούν. Υπάρχουν κάποιοι που δεν είναι καλοί, αλλά

είναι λίγοι», λέει η Ουρανία Κουτρομπάνου. Είναι μία από τις γυναίκες που στηρίζουν την προσπάθεια της Μαρίας Λάρσεν, υπεύθυνης της μη κυβερνητικής οργάνωσης Κιβωτός των Παιδιών. Η Λάρσεν κατάγεται από τη Σουηδία, αλλά μεγάλωσε στην Ελλάδα. Από το 2009 στέκεται στο πλευρό των Ρομά. Προσφέρει μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας και αντιμετωπίζει την άτακτη φοίτηση και σχολική διαρροή. Επετα και από

Οι Τσιγγάνοι των Εξαμιλιών μετρούν τουλάχιστον οκτώ δεκαετίες στην κορινθιακή γη

δικές της ενέργειες αρκετά σπτήρια συνδέθηκαν με δίκτυο ύδρευσης, παιδικά εμβολιάστηκαν και ο καταυλισμός απέκτησε ποδοσφαιρική ομάδα. Την ονόμασαν «Ρόμα». Στον πρώτο φετινό αγώνα της έχασε 10-0, αλλά βελτιώνεται. Στην τελευταία αναμέτρηση σκόραρε δύο φορές.

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΙ. Το παράδειγμα της Λάρσεν δεν είναι μοναδικό. Από τον Ασπρόπυργο Αττικής μέχρι το Δροσερό Σάνθης, υπάρχουν εθελοντές, οργανώσεις και πανεπιστημιακά προγράμματα που συνδράμουν εδώ και χρόνια

τους Ρομά. Οι κινήσεις της πολιτείας όμως δεν ήταν ποτέ συντονισμένες. «Είναι η πιο ευάλωτη κοινωνική ομάδα στην Ευρώπη. Ο αποκλεισμός και η φτώχεια είναι άμεσα συνυφασμένα με τη ζωή τους. Στην Ελλάδα, οι επιμέρους παρεμβάσεις στους τομείς απασχόλησης, υγείας, κατοικίας και εκπαίδευσης ελάχιστα έχουν καταφέρει να αλλάξουν τη ζωή τους και να γεφυρώσουν το χάσμα με τον υπόλοιπο πληθυσμό», παρατηρεί η Ευαγγελία Τρέσσου, καθηγήτρια στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και επιστημονικά υπεύθυνη του προγράμματος Εκπαίδευση Παιδιών Ρομά.

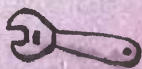
Κανένα δημογραφικό στοιχείο για τους Τσιγγάνους στην Ελλάδα δεν είναι απόλυτα ακριβές ή, έστω, διασταυρωμένο. Οι εκτιμήσεις για τον πληθυσμό τους αρχίζουν από τις 200.000 και φτάνουν σε διπλάσια νομμερα. Υπολογίζεται ότι δεκάδες χιλιάδες μένουν σε πρόχειρους καταυλισμούς. Μικρό ποσοστό, όχι μεγαλύτερο του 10%, ακολουθεί νομαδική ζωή. Οι λοιποί είναι εγκατεστημένοι μόνιμα κάπου, όπως στα Εξαμίλια, και μετακινούνται για λίγους μήνες όταν το απαιτεί η εργασία τους στην αγροτική παραγωγή.

ΑΛΛΟΙ ΔΡΟΜΟΙ. Στα Εξαμίλια η 27χρονη Μαρία Αριστοπούλου πα-

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...02/11/2013 Ημ. Αποδελτίωσης: ...02/11/2013

Σελίδα:37

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Εποχική εργασία στην αγροτική παραγωγή και σε λαϊκές αγορές. Συλλογή και πώληση παλιοσιδερών. Πολλά νοικοκυριά στηρίζονται στα επιδόματα πρόνοιας που λαμβάνουν ως πολύτεκνοι και άποροι

ΥΓΕΙΑ

Επιβαρυνμένη λόγω του τρόπου διαβίωσης σε πρόχειρους καταυλισμούς χωρίς δικτύο ύδρευσης και αποχέτευσης. Έχει βελτιωθεί σε κάποιες περιοχές τα τελευταία χρόνια με τακτικούς εμβολιασμούς

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ατακτική φοίτηση και μεγάλα ποσοστά σχολικής διαρροής, ιδιαίτερα κοριτσιών. Ενδεικτικά στον καταυλισμό των Εξαμιλιών 5% των παιδιών τελειώνουν το δημοτικό και 90% των ενηλίκων είναι αγράμματοι. Γίνονται γάμοι και αρραβώνες από μικρές ηλικίες, στα πρώτα φλερτ των παιδιών, για να μη διαδοθεί στους καταυλισμούς κακή φήμη για τα νεαρά κορίτσια

Τρεις νεαροί Τσιγγάνοι σε σπíti, στον καταυλισμό των Εξαμιλιών. Από τους 800 κατοίκους του καταυλισμού οι 500 είναι ανήλικοι, οι περισσότεροι αναλφάβητοι

ράτση το σχολείο, αλλά επιθυμεί άλλη εξέλιξη για τα τέσσερα παιδιά της. «Να βρουν καμιά δουλειά μόνη μητέρα, να μην παιδεύονται σαν τον πατέρα τους στα παλιοσιδερά», λέει. Η Λάρσεν έχει διαπιστώσει ότι οι αλλαγές στη νοοτροπία γίνονται σταδιακά. «Πρέπει να σεβαστούμε την κουλτούρα τους και παραδόσεις βαθιά ριζωμένες, όχι όμως και την παρανομία», τονίζει και εξηγεί ότι θύματα της παραβατικής συμπερι-

φοράς Ρομά είναι πρώτα οι ομόφυλοί τους. «Δυστυχώς, γίνονται κλοπές μέσα στον καταυλισμό από μια μικρή μερίδα. Κάποιες οικογένειες δεν μπορούν να απλώσουν τα ρούχα τους μπν τους τα πάρουν», λέει.

Στα Εξαμίλια οι περισσότεροι Τσιγγάνοι ασχολούνται με το εμπόριο παλιοσιδερών. Στις παρυφές του οικισμού συναντάς μια παράνομη χωματερή με απομεινάρια εστιών φωτιάς. Εκεί καίνε καλώδια για να

απογυμνώσουν τον χαλκό. Στον καταυλισμό τους λειτουργούν δύο καντίνες και στο τραπέζι οι ντόπιοι σερβίρουν συχνά κρέας σκαντζόχοιρου. Έχουν εκπαιδεύσει και τα σκυλιά τους να εντοπίζουν σκαντζόχοιρους στους αγρούς. Λίγοι ασχολούνται με το εμπόριο φρούτων, όπως ο Δημήτρης Αναστασόπουλος, απόφοιτος Γ' Δημοτικού. «Πρέπει να μας δώσουν άδεια για τα παλιοσιδερά. Η Αστυνομία πιάνει κόσμο και βάζει πρόστιμο. Πώς θα δουλέψει ο κόσμος;», λέει. Οι περισσότεροι Τσιγγάνοι όμως δεν διαθέτουν ούτε δίπλωμα οδήγησης. Ο αναλφάβητισμός είναι αποτρεπτικός παράγων.

Η Λάρσεν παρότι δεν είχε μπει ποτέ σε καταυλισμό μέχρι το 2005, όταν μοίρασε ρούχα πρώτη φορά στα Εξαμίλια, δεν αποθαρύνεται από τις δυσκολίες. Δεν εγκατέλειψε την προσπάθεια τα πρώτα χρόνια, όταν διέρρηξαν τα γραφεία της οργάνωσής της. Ούτε την έχριψε η δυσπιστία ντόπιων. Πλέον οι δασκάλες στον δημοτικό τη συμβουλευόμαστε και θέλουν να προσφέρουν. Εκείνη ανέλαβε την τελευταία απογραφή στον καταυλισμό για την Ελληνική Στατιστική Αρχή καθώς δεν βρίσκονταν άλλοι πρόθυμοι. Και κάθε μεσημέρι πηγαίνει με την Ουρανία Κουτρομπάνου στο δημοτικό σχολείο, περιμένοντας το σχολάσμα.

Μια πολύτεκνη μητέρα απλώνει τα ρούχα της, στον καταυλισμό των Εξαμιλιών. Η ζωή δεν είναι εύκολη εδώ. Αρκετά σπíti δεν είναι συνδεδεμένα με δίκτυο ύδρευσης

ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ**Η στεγαστική αποτυχία**

ΤΟ ΧΑΣΜΑ των αντιθέσεων είναι βαθύ στις κοινωνίες των Ρομά. Στον Δενδροπόταμο Θεσσαλονίκης πλάι σε χαράσπιτα συναντάς βίλες με κλειστό κύκλωμα παρακολούθησης. Στον οικισμό Αγία Σοφία, και πάλι στη Θεσσαλονίκη, υπάρχει μία είσοδος και έξοδος σε ένα ιδιότυπο γκέτο που αποκλείεται από την υπόλοιπη περιοχή με έναν χαμηλό τοίχο. Στο Μενίδι Αττικής ένα ρέμα τέμνει δύο κόσμους. Από τη μία βρίσκονται τα κουτιά: καλύβες που με το ζόρι βαστούν στο φύσημα του ανέμου. Από την άλλη επαύλεις με γύψινο διάκοσμο στο ταβάνι, ξύλινους θρόνους με προτομές λεόντων στα μπράτσα και κουρτίνες με χρυσή μπορντούρα. Ενα από αυτά τα επιβλητικά σπíti είχαν επισκεφθεί «ΤΑ ΝΕΑ» το 2010. Ο κάτοχός του δήλωνε έμπορος επαγγελματικών αυτοκινήτων. Για να καμφθούν οι αντιθέσεις την περίοδο 2002-2008 διατέθηκαν πάνω από 60 εκατ. ευρώ για την αναβάθμιση χώρων διαβίωσης των Ρομά σε όλη την Ελλάδα. Παράλληλα χορηγήθηκαν 7.854 στεγαστικά δάνεια, 60.000 ευρώ το καθένα, με εγγυητή το Δημόσιο. Μέχρι τον περασμένο Σεπτέμβριο όμως το Δημόσιο είχε καταβάλει 10.068.239 ευρώ σε πιστωτικά ιδρύματα. Τα δάνεια είχαν μοιραστεί αλόγιστα σε οικογένειες Τσιγγάνων που αδυνατούσαν να τα αποπληρώσουν. Το συνολικό ληξιπρόθεσμο ποσό που τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν απαιθεί από το Δημόσιο ξεπερνά τα 100 εκατ. ευρώ. Γύρω από αυτές τις παροχές στήθηκε μια αλυσίδα απάτης.

Ο Παναγιώτης Δημητράς, εκπαιδευτής του Ελληνικού Παρατηρητηρίου Συμφωνιών του Ελσίνκι, λέει στα «ΝΕΑ» ότι μεγάλος αριθμός δανείων δεν κατέληξε σε σκηνίτες, αλλά σε γειτονιές όπου ήδη στεγάζονταν οι Τσιγγάνοι. «Δόθηκαν λόγω της πίεσης που ασκούνταν στη χώρα από το εξωτερικό για το οικιστικό πρόβλημα των Τσιγγάνων. Μοιράζονταν όμως χωρίς ουσιαστικό έλεγχο», τονίζει ο κ. Δημητράς. Όπως προσθέτει, δεν παρανομούσαν μόνο όσοι εισέπρατταν τα δάνεια, ενώ δεν τα δικαιούνταν. Λέει ότι στη διαδικασία εμπλέκονταν και «τσιγγανοπατέρες, δικηγόροι και υπάλληλοι τραπεζών». Τον περασμένο Μάρτιο το Β' Τριμελές Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης καταδίκασε σε 2-3 έτη φυλάκισης οκτώ Ρομά για απάτη κατά του ελληνικού Δημοσίου. Σύμφωνα με Βούλευμα όμως του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, πρέπει να «διερευνηθούν τυχόν ποινικές ευθύνες αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων που ενεργούσαν στην όλη διαδικασία χορήγησης των δανείων». Εκθεση του Σώματος Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης κατέγραψε τα κενά στο πρόγραμμα των στεγαστικών δανείων. Διαπίστωσε ότι δεν υπάρχει υπηρεσία ή φορέας που μπορεί να βεβαιώσει την ιδιότητα του Τσιγγάνου και, άρα, να ξεχωρίσει τους πραγματικούς δικαιούχους. Πολλοί απούσαντες δεν ζούσαν σε καταυλισμούς (παρά τα όσα όριζε η Κοινή Υπουργική Απόφαση), αλλά μίσθωναν κανονικές κατοικίες ή ήταν φιλοξενούμενοι συγγενικών τους προσώπων.

Η Μαρία Λάρσεν (στο κέντρο) προσπαθεί εδώ και χρόνια με την οργάνωση Κιβωτός των Παιδιών να βοηθήσει τους Ρομά στα Εξαμίλια και να περιορίσει τη σχολική διαρροή

2. ΕΜΠΑΙΓΜΟΣ ΜΕ ΨΙΧΣΑΛΑ ΣΤΙΣ ΛΑΙΚΕΣ ΣΙΚΣΓΕΛΙΕΣ

Μέσο: ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/11/2013 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/11/2013

Σελίδα: 2

«ΕΠΙΔΟΜΑ ΠΑΙΔΙΩΝ»

Εμπαιγμός με ψίχουλα στις λαϊκές οικογένειες

Διευκρινιστική εγκύκλιος
από τον ΟΓΑ

Απάτη ολκής αποδείχεται η κυβερνητική προπαγάνδα για την «ενίσχυση» των λαϊκών νοικοκυριών με παιδιά, την ώρα που με τον ισχύοντα σήμερα φορολογικό νόμο έχει ήδη καταργηθεί τόσο το αφορολόγητο όριο για τα προστατευόμενα παιδιά των λαϊκών νοικοκυριών, όσο και το αφορολόγητο για τα εισοδήματα μισθωτών, συνταξιούχων, αυτραπασχολουμένων, φτωχομεσίων αγροτών.

Επιπλέον, καταργήθηκαν και οι όποιες ελαφρύνσεις τρεμόπαιζαν στα πόδια τους, που αφορούν στις κάθε είδους εκπιπόμενες δαπάνες. Στο πλαίσιο των λεγόμενων «στοχευμένων παρεμβάσεων» και για τη διαχείριση φαινομένων φτώχειας, μοιράζουν ψίχουλα με τη μορφή «επιδόματος», που ακόμη και αυτό παρέχεται κουτσουρεμένο. Ο εμπαιγμός έχει και συνέχεια. Το επίδομα των παιδιών, όπως και όλα τα άλλα (προνοιακά, πολυτεχνικά, ΕΚΑΣ, ανεργίας), τα οποία ήταν αφορολόγητα, στο εξής προστίθενται στα «τυχόν άλλα εισοδήματα» της λαϊκής οικογένειας και φορολογούνται με βάση τους προβλεπόμενους συντελεστές της φορολογικής κλίμακας.

Διευκρινιστική εγκύκλιο για τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης του πενιχρού «ενιαίου επιδόματος στήριξης τέκνων» και του ειδικού επιδόματος που καταβάλλεται σε τρίτεκνες και πολύτεκνες οικογένειες, εξέδωσε χτες ο Οργανισμός Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ). Υπενθυμίζεται, ότι με τον νόμο 4093/2012 και τις διαδοχικές αλλαγές που σημειώθηκαν εντός του 2013, τα επιδόματα παιδιών συρρικνώθηκαν, επιφέροντας οδυνηρές συνέπειες στις τρίτεκνες και πολύτεκνες οικογένειες της χώρας, ενώ με τις διατάξεις του καταργήθηκαν μια σειρά παροχές όπως η σύνταξη πολύτεκνης μητέρας.

Από φέτος επίδομα μπορούν να λάβουν οικογένειες, με ένα ή δύο παιδιά, μέχρι 40 ευρώ για κάθε παιδί ή ανήλικο προστατευόμενο μέλος, οι οποίες βρίσκονται εντός εισοδηματικών κριτηρίων που προβλέπει η σχετική εγκύκλιος. Ολόκληρο το επίδομα λαμβάνουν εάν έχουν ετήσιο εισόδημα έως 6.000 ευρώ, από 6.001 ευρώ έως 12.000 ευρώ λαμβάνουν τα 2/3 του επιδόματος και από 12.001 ευρώ έως 18.000 ευρώ θα λάβουν το 1/3.

Επίσης το επίδομα τρίτεκνων και πολύτεκνων καταβάλλεται σε οικογένειες με τρία και άνω εξαρτώμενα τέκνα και το ποσό ανέρχεται στα 500 ευρώ ετησίως για κάθε παιδί. Για τις τρίτεκνες οικογένειες το επίδομα καταβάλλεται εφόσον το συνολικό οικογενειακό εισόδημα είναι μέχρι 45.000 ευρώ. Το εισοδηματικό αυτό όριο προσαυξάνεται κατά 3.000 ευρώ για τις οικογένειες με τέσσερα τέκνα και κατά 4.000 ευρώ για κάθε επί πλέον τέκνο για τις οικογένειες με περισσότερα των τεσσάρων τέκνων.

Τέλος, για να καταβληθούν τα επιδόματα ο δικαιούχος θα πρέπει να κατοικεί ή διαμένει μόνιμα και συνεχώς την τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα, να φορολογείται στη χώρα μας, τα εξαρτώμενα τέκνα να βρίσκονται επίσης στην Ελλάδα και να έχει συμπληρώσει το ειδικό έντυπο Α21 που υποβάλλεται μέσω του Taxisnet.

3. ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΕ ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/11/2013 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/11/2013

Σελίδα: 12

ΠΑΝΩ ΑΠΟ 800.000 ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Διανομή τροφίμων σε ευπαθείς ομάδες

Ξεκίνησε χθες η δωρεάν διανομή τροφίμων σε ευπαθείς ομάδες για το έτος 2013, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 25 εκατ. ευρώ. Πρώτα διανεμόμενα προϊόντα είναι τα ζυμαρικά και η κεφαλογραβιέρα και πρώτος σταθμός διανομής το «Χαμόγελο του Παιδιού» στο Μαρούσι. Το σύνολο των δικαιούχων του προγράμματος θα ξεπεράσει τις 800.000, ενώ στην υλοποίηση του προγράμματος εμπλέκονται περισσότεροι από χίλιοι φορείς (κοινωνικοί εταίροι του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), μητροπόλεις, δήμοι, σύλλογοι πολυτέκνων και παλιννοστούντων, φιλανθρωπικά ιδρύματα, που συμβάλλουν τόσο στην επιλογή των τελικών δικαιούχων, όσο και στην υλοποίηση της διανομής των προϊόντων σε όλη τη χώρα, η οποία έχει προγραμματιστεί να ολοκληρωθεί στα τέλη Δεκεμβρίου 2013.